

De moed om te doden (Leslie De Gruyter, Dries Wieme)

de actualiteit, zoals de oorlog in Korea. Zo herinner ik mij *Kiki en Koko op zoek naar de vrede*, de geschiedenis van twee Koreaantjes. Ik vond dat een indrukwekkend spektakel. Dora en Tone hadden alles zelf gemaakt. Later zijn we nog poppenkast gaan spelen om ons in leven te houden. Dat deed ik nog later helemaal alleen. Ik was blut, ik improviseerde een poppenkast, drukte zelf (met de hand) briefjes, ging die aan scholen in Nijlen, Kessel en weet ik waar uitdelen. Daar speelde ik dan 's namiddags poppenkast. Dan had ik 500 frank en kon ik gaan eten in de Statiestraat. Dat is lang geleden. Zo erg was dat allemaal niet, want was er helemaal geen geld dan gingen we bij de moeder van Tone eten. Zelfs bij het NKT was het aanvankelijk nog grote armoede. Toen het begon te slabakken kregen we 500 000 frank subsidie. Tone was dan al weg, ergens op een andere plek op de aardbol. Zodra er wat centjes waren in het NKT liep het voor mij mis. Ik vond dat die op een andere manier moesten aangewend worden. En ook was ik wat uitgekeken op dat NKT dat langzaam een bourgeois theatertje werd. Ik ben weggegaan en naar

Brussel gekomen. Alex Van Royen nam de leiding over met Denise Deweerdt. Ik geloof dat Jef Cassiers er toen al weg was. Jef Cassiers maakte samen met zijn broer Swa knappe dekors voor ons. Onder andere voor *Magie Rouge* van De Ghelderode, het stuk waarmee we op de zwarte lijst kwamen bij al wat katholiek was. In Gent mochten we niet binnen met dat stuk, op bevel van Grijpdonck, die toneeladviseur was voor de provincie Oost-Vlaanderen. Wij speelden *Magie Rouge* in de Arcakelder en toen kwam van Grijpdonck de dreigende telefoon dat de subsidie (!) van de provincie zou geschrapt worden. Dat was in 1955."

Hoe zag dat repertoire eruit bij Theater op Zolder en het NKT?

"Er zijn altijd mensen die een grote inbreng hebben. In het begin was dat Tone. Hij wou bewust 'de Vlaamse auteur' erbij betrekken. Vandaar Piet Sterckx, Jan Christiaens, Louis Paul Boon, Georges Van Vrekhem, Johan Daisne enz... Anderzijds wou Tone ook putten uit de toen nog niet ontsloten goudmijn van klassieken uit andere culturen, zoals Kai

Munk, Holberg. Tone kende die allemaal. Soms had dat noodlottige gevolgen. Voor *Anna Boleyn* van Munk kregen we de rechten niet. Tone herschreef dat stuk in één nacht en wij gingen dat op één dag instuderen. Ik weet nog goed dat Dora dat toen onverantwoord vond. Maar toch wilden wij spelen, wij waren heldhaftig, wij waren sterker dan de geldpotentaten van ALMO. Een andere pool daarbij was dat wij stukken wilden spelen die directeur Firmin Mortier niet programmeerde in de KNS. Zoals Sartre, Genet, Anouilh. Ook voor diens *Antigone* kregen we speelverbod van ALMO. Lode Verstraete regisseerde dat, die had toen relaties met een dame uit de diamantwereld die (al) over een auto beschikte en een paspoort, want dat had je toen nog nodig om over de grens te mogen. Hij en zij naar Parijs, naar Anouilh. Die kende ALMO niet, had er ook niets mee te maken, kende wel Joris Diels die het stuk vertaald had. Lode kreeg de rechten. *Antigone* hebben we wel honderd keer gespeeld, telkens voor volle zalen. Maar ja, dat is geen geschiedenis, dat zijn anekdotes. We hebben ook veel succes gehad met een stuk van